

Győri SZC
Kossuth Lajos Technikum és Kollégium

SZAKGIMNÁZIUMI HELYI TANTERV
PEDAGÓGIAI ASSZISZTENS

4 0119 01

Szakmai óraszámok

9. évfolyam		10. évfolyam		11. évfolyam		12. évfolyam		13. évfolyam	
heti óraszám	éves óraszám	heti óraszám	heti óraszám	heti óraszám	éves óraszám	heti óraszám	éves óraszám	heti óraszám	éves óraszám
m	m	m	m	m	m	m	m	m	m
7	288	9	324	8	288	8	504	31	961

1/13. évfolyam		2/14. évfolyam	
heti óraszám	éves óraszám	heti óraszám	éves óraszám
35	1260	35	1085

A képzési oktatási program az EMMI által kiadott óratervi ajánlás¹ alapján készült.

Hatályos: 2020. szeptember 1-től

I. A szakképesítés alapadatai

¹

https://www.oktatas.hu/koznevelas/kerettantervek/2020_nat/kerettanterv_szakkepzes/szakgimnaziumok_9_12/pe_d_munkatars Letöltés ideje: 2020.06.10

A szakképesítés azonosító száma: 4 0119 01
 Szakképesítés megnevezése: Pedagógiai munkatárs
 Szakirány megnevezése: Pedagógiai asszisztens
 Tanulmányi terület: Pedagógia
 Iskolai rendszerű képzésben az évfolyamok száma: 2 év

ÓRATERV

Tantárgy		Heti óraszám					Éves óraszám						
		9.	10.	11.	12.	13.	össz.	9.	10.	11.	12.	13.	össz.
Közismeret	Magyar nyelv	2	1	1	1		5	72	36	36	31	-	175
	Irodalom	2	3	4	3		12	72	108	144	93	-	417
	Idegen nyelv	5	4	4	4	4	17	180	144	144	124	124	592
	Matematika	4	4	4	5		17	144	144	144	155	-	587
	Történelem	2	2	3	3		10	72	72	108	93	-	345
	Állampolgári ismeretek				1		1	-	-	-	31	-	31
	Művészetek-ének	1	1				2	36	36	-	-	-	72
	Művészetek- dráma és színház			1			1	-	-	36	-	-	36
	Digitális kultúra	2	2	1			5	72	72	36	-	-	180
	Biológia	2	2	1			5	72	72	36	-	-	180
	Földrajz			1	2		3	-	-	36	62	-	98
	Testnevelés	5	5	5	5		20	180	180	180	155	-	695
	Közösségi nevelés	1	1	1	1	0,5	4	36	36	36	31	16	139
	Ágazati érettségi felkészítés				1		1	-	-	-	31	-	31
		26	25	26	26	4,5	103	936	900	936	806	139,5	3578
	Pedagógia	3	3	1,5	2	2	11,5	108	108	54	62	62	394
	Pszichológia	3	2,5	1,5	2	2	11	108	90	54	62	62	376
	Pedagógiai szociológia					4	4	-	-	-	-	124	124
	Mentálhigiéné					3	3	-	-	-	-	93	93
	Szabadidő szervezés					4	4	-	-	-	-	124	124
	Gondozás és egészségnevelés					3	3					93	93
	Kommunikáció					1	1	-	-	-	-	31	31
	Elmélet összesen:	6	5,5	3	4	19	37,5	216	198	108	124	589	1235
	Alkalmazott számítástechnika				1		1	-	-	-	31	-	31
	Manuális készségfejlesztés				1		1	-	-	-	31	-	31
	Kommunikációs gyakorlat		1			1	2	-	36	-	-	31	67
	Pedagógia gyakorlat	2	2,5	5	2	10,5	22	72	90	180	62	326	730
	Gyakorlat összesen:	2	3,5	5	4	11,5	26	72	126	180	62	356,5	797

IV. A pedagógiai asszisztens szakképesítés programkövetelmény modulja, tantárgyai, témakörei

Pedagógiai, pszichológiai feladatok	
<i>Tantárgyak megnevezése</i>	<i>Témakörök</i>
Pedagógia	Általános pedagógia
	A nevelési folyamat
	A nevelés módszerei
	A gyermek fő tevékenységformái
	A nevelés színterei
	Kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló
	Szabadidő-pedagógia
	Didaktika
Pszichológia	Általános pszichológia
	Szociálpszichológia
	Fejlődéslélektan
	Személyiséglélektan
	Pedagógiai pszichológia
	Alkalmazott pszichológia
Pedagógiai gyakorlat	A gyermek megismerésének lehetőségei
	A gyermek tevékenységének megfigyelése, irányítása, problémahelyzetek elemzése
	Gondozási tevékenység megfigyelése, irányítása
	Gyermeki tevékenységekhez kapcsolódó készségek fejlesztése
	Családi krízisek megjelenése a köznevelési intézményekben
	Intézményen belüli és kívüli programok
Családpedagógiai alapismeretek	
Pedagógiai szociológia	Családtani alapismeretek
	Krízishelyzetek a családban
Mentálhigiéné	Mentálhigiéné
	Mentálhigiénés alapismeretek
Szabadidőpedagógia	
Szabadidőszervezés	Játékpedagógia
	Szabadidő és programszervezés
Gondozás és egészségnevelés	
Gondozás és egészségnevelés	Gondozás és egészségvédelem
	Személyi gondozás
	A beteg gyermek ellátása

Kommunikáció és viselkedéskultúra	
Kommunikáció	A kommunikáció folyamata
	A kommunikáció zavarai
	Kommunikáció a pedagógiai folyamatban
	Kommunikáció a családokkal
	Kommunikációs gyakorlat
	Kommunikációs gyakorlat
	A kommunikáció folyamata
	A kommunikáció zavarai

**Pedagógiai, pszichológiai feladatok
megnevezésű**

programkövetelmény modul

tantárgyai, témakörei

Pedagógiai, pszichológiai feladatok megnevezésű szakmai programkövetelmény modulhoz tartozó tantárgyak és témakörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák:

	Pedagógia	Pszichológia	Pedagógiai gyakorlat
FELADATOK			
Tiszteletben tartja a gyermekek, tanulók, valamint családtagjaik értékeit, autonómiáját	x	x	x
Munkáját előítélet-mentesen, és a titoktartás szabályai szerint végzi	x	x	x
Betartja szakmai kompetenciahatárait	x	x	x
Együttműködik társ-szakemberekkel	x	x	x
Ismeri a csoportjába, osztályába járó gyermek, tanuló fejlődésének sajátosságait	x	x	x
Ismeri, értelmezi a csoportjába, osztályába járó gyermekek, tanulók egyéni sajátosságait	x	x	x
Felismeri a differenciált bánásmód szükségességét, jelentőségét	x	x	x
Igyekszik kielégíteni a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló speciális igényeit	x	x	x
Részt vállal az óvoda szakmai tevékenységein, az iskolában pedig a tanítási órákon	x	x	x
Segít a tevékenységek, tanórák előkészületében, a szükséges eszközök kiválasztásában, előkészítésében	x	x	x
Segíti a gyermeket, a tanulót a tevékenységek, tanórák alatt és tanórán kívül	x	x	x
Ismeri a csoportjába, osztályába járó gyermek, tanuló megismerésének módjait, lehetőségeit	x	x	x
Tájékoztatja a pedagógust a gyermek, tanuló tevékenységéről	x	x	x
Ügyeletet lát el	x	x	x
Észleli és jelzi a gyermek, tanuló pszichés állapotának változásait, problémafeltárást javasol	x	x	x
Figyelemmel kíséri a család és az intézmény közötti kapcsolatot, segíti az együttműködésüket	x	x	x
Részt vesz az intézmény rendezvényeinek szervezésében, lebonyolításában	x	x	x
Tevékenyen részt vesz a gyermekek, tanulók személyi és környezeti higiénés szokásainak kialakításában, és ellenőrzi is azt	x	x	x
Felügyeli, segíti a tanulót a szabadidős tevékenységekben	x	x	x
SZAKMAI ISMERETEK			
A pedagógia fogalma, célja, tárgya, feladata, területei	x		

A nevelés fogalma, jellemzői, színterei, módszerei, folyamata	x		
A szocializáció fogalma, színterei	x		
A gyermek megismerésének lehetőségei, módszerei	x		
A szociometria	x		
A didaktika fogalma, tárgya és helye a tudományok rendszerében	x		
Az oktatás célja, módszerei, a módszer kiválasztásának szempontjai	x		
Az oktatás tárgyi feltételei, eszközei	x		
Az oktatás szervezeti és munkaformái	x		
A játékpedagógia, pszichológia alapjai	x		
A gyógypedagógia alapfogalmai, különleges bánásmód, SNI, inklúzió, integráció, szegregáció	x		
A pszichológia fogalma, tárgya, feladata, vizsgálati módszerei, a pszichológia helye a tudományok rendszerében		x	
A személyiség-lélektan fogalma		x	
A személyiség fogalma és a személyiség fejlődését befolyásoló tényezők		x	
Az emberi szükségletek rendszere		x	
Fejlődéslélektan fogalma, tárgya		x	
A fejlődés fogalma, jellemzői		x	
Az anya-gyermek kapcsolat jelentősége, a hospitalizáció		x	
A kötődés fogalma, kötődési típusok		x	
A biztonságos kötődés fogalma, és szerepe a gyermeki személyiség alakulásában		x	
Az életkori szakaszok és általános jellemzői		x	
Fejlődéslélektan fogalma, tárgya		x	
A biztonságos kötődés és szerepe a gyermeki személyiség alakulásában		x	
Az életkori szakaszok és általános jellemzői		x	
A szociálpszichológia fogalma		x	
A szociálpszichológia alapfogalmai: csoport, szerep, státusz, előítélet, deviancia		x	
A pedagógus személyisége, attitűdje, vezetési stílusa			x

1.1. A tantárgy tanításának célja

A tantárgy tanításának célja, hogy korszerű pedagógiai ismeretek elsajátításával készítse fel a tanulókat a nevelő, oktató munkában történő tudatos és hatékony közreműködésre.

1.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A Pedagógiai tantárgy kapcsolódik a kommunikáció-magyar nyelv és irodalom (irodalom, művészetek, – kommunikáció) a társadalomismeret, (történelem) természetismeret (biológia) műveltségterületek közismereti tartalmaihoz.

1.3. Témakörök

1.3.1. Általános pedagógiai

- A pedagógia tárgya, célja, feladata
- A pedagógia a tudományok rendszerében
- A tudományosság kritériumai
- A pedagógia területei

1.3.2. A nevelés folyamata

- A nevelés fogalma, célja, feladata
- A nevelés folyamata
- A személyiség fejlődését meghatározó biológiai tényezők és a környezeti nevelési hatások kölcsönhatása
- Az adottság, a rátermettség, a hajlam, a temperamentum, az érdeklődés, a képesség, a tehetség, a kreativitás fogalma.
- A nevelési cél és a nevelés eszközrendszere
- Az érték és norma a nevelés folyamatában.
- A nevelés feladat- és eszközrendszere
- A nevelés, a személyiségfejlesztés fő területei

1.3.3. A nevelés módszerei

- A nevelési módszer fogalma, típusai
- Az egyes módszerek szerepe a nevelés folyamatában
- A nevelési módszer kiválasztásának szempontjai
- A nevelő, mint modell.
- A vezetési stílusok.
- Konfliktus helyzetek a pedagógiai folyamatban

1.3.4. A gyermek fő tevékenységformái

- A nevelés fő tevékenységi formái: gondozás, szabadidős tevékenységek, játék; gyermekmunka; tanulás-tanítás
- A kisgyermekkorú és az óvodáskorú gyermek fő tevékenységformái
- A játék fogalma, fajtái, feltételei
- A különböző életkorok jellemző játéktevékenységei
- A játék szerepe a gyermek személyiségfejlődésében
- A gyermekmunka, mint a személyiségfejlesztés eszköze
- Munkajellegű tevékenységek a nevelési intézményekben
- A játék és a gyermekmunka kapcsolata

1.3.5. A nevelés szinterei

- A szocializáció fogalma, szinterei
- A szocializáció és a nevelés kapcsolatrendszer
- A kortársak szerepe a szocializációban
- A család, a családi nevelés
- A család, a család szerkezete, funkciója, típusait
- A nevelési intézmények szocializációban betöltött szerepe
- A köznevelés intézményei
- A köznevelési intézmények működését meghatározó fontosabb dokumentumok
- A család és az intézmény közötti kapcsolattartás, együttműködés formái
- A közművelődési intézmények szerepe a személyiségfejlesztésben

1.3.6. Kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló

- Nehezen nevelhetőség megnyilvánulási formái
- A különleges bánásmódot igénylő gyermekek
- SNI fogalma
- BTM fogalma
- Integráció, inklúzió, Szegregáció
 - A tehetséges gyermek nevelésének-oktatásának sajátosságai
- HH fogalma
- HHH fogalma
- Veszélyeztetett gyermek, tanuló az óvodában, iskolában
- Együttműködés a családdal, szakemberekkel

1.3.7. Szabadidő-pedagógia

- A szabadidő fogalma, típusai
- A különböző életkorokra jellemző szabadidős tevékenységek
- A köznevelés intézményeinek nevelési feladatai a szabadidő kapcsán
- A rendezvények, ünnepélyek jelentősége a gyermek/tanuló és a közösség kapcsolatában
- Az intézményeken belüli és kívüli programok tervezése, szervezése
- Közművelődési intézmények helye a szabadidős tevékenységben

1.3.8. Didaktika

A tanulás, a tanítás, az oktatás, az ismeret, a tudás, a jártasság, a készség és a képesség fogalma.

A nevelés, az oktatás és a képzés kapcsolata

Az oktatás célja, tartalma

Az oktatás tartalmát meghatározó dokumentumok

Az oktatási módszerei, alkalmazási lehetőségei a pedagógiai folyamatban

Az oktatás módszer kiválasztásának szempontjai

Az oktatás tárgyi feltételei, eszközei, ezek használati lehetősége

Az oktatás szervezeti és munkaformái

2. Pszichológia tantárgy

376 óra

2.1. A tantárgy tanításának célja

A pszichológia tantárgy oktatásának célja, olyan általános, személyiség-lélektani, szociálpszichológiai, fejlődépszichológiai és pedagógiai pszichológiai ismeretanyag átadása, mely hozzásegíti a tanulókat önmaguk és mások megismeréséhez, a szocializációs folyamatok értelmezéséhez, a családi és társadalmi helyzetek elemzéséhez.

2.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A pszichológia tantárgy kapcsolódik a kommunikáció-magyar nyelv és irodalom (irodalom, művészetek, – kommunikáció) a társadalomismeret, (történelem) természetismeret (biológia) műveltségterületek közismereti tartalmaihoz.

A Pszichológia tantárgy valamennyi témakörének szakmai tartalma kapcsolódik pedagógia témaköreinek szakmai tartalmához.

2.3. Témakörök

2.3.1. Általános pszichológia

A pszichológia fogalma, tárgya, feladata, a pszichológia ágai

A pszichológia vizsgálati módszerei

A pszichológia helye a tudományok rendszerében

A megismerő folyamatok (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, gondolkodás képzelet, tanulás)

A megismerési folyamatok (motiváció, érzelem,)

2.3.2. Szociálpszichológia

A szociálpszichológia fogalma

A szociálpszichológia tárgya, területei, vizsgálati módszerei

A szociálpszichológia alapfogalmai:

A csoport fogalma, típusai és szerveződésük alapja

A csoportfejlődés szakaszai

A szerep és a státusz
Az előítélet és a sztereotípa fogalma és működése
Az előítélet és a sztereotípa összefüggései
A deviancia fogalma, típusai
A konfliktus fogalma, a konfliktusok fajtái
A konfliktuskezelési stratégiák

2.3.3. Fejlődéslélektan

A fejlődéslélektan tárgya, módszerei, a pszichikus fejlődés feltételei
A fejlődést befolyásoló tényezők
Az érés, a tanulás, a fejlődés fogalma, jellemzői
A fejlődés törvényszerűségei, fejlődési szakaszok
Az életkori szakaszok (újszülöttkor, csecsemőkor, kisgyermekkor, óvodáskor, serdülőkor)
A kötődés, a korai anya-gyermek kapcsolat
Harlow kísérletei
Az én felfedezése
A hospitalizmus
Az Ainsworth és az „Idegen helyzet kísérlet”
A kötődés mintázatai
A gyermek és gondozója közötti kapcsolat

2.3.4. Személyiség-lélektan

A személyiség-lélektan fogalma
A személyiség fogalma
A személyiség fejlődését befolyásoló tényezők
Az érés, a tanulás és a nevelés kölcsönhatásai
Az emberi szükségletek rendszere

2.3.5. Pedagógiai pszichológia

A pedagógiai pszichológia fogalma
A pedagógiai pszichológia tárgya és vizsgálati módszerei
A kortárs csoportok kapcsolatainak feltérképezése - a szociometria
A vezetési, nevelési stílusok fogalma és fajtái
A nevelési attitűd fogalma, típusai

2.3.6. Alkalmazott pszichológia (ajánlás)

Tömegkommunikáció
Reklámpszichológia
Művészet pszichológia
Internetpszichológia

3.1. A tantárgy tanításának célja

A pedagógiai gyakorlat célja, hogy a tanulók betekintést nyerjenek az óvodák és iskolák szakmai munkájába, megismerjék a nevelés- és oktatás különböző színtereit. Legyenek tájékozottak az itt végzendő pedagógiai munka jellegével, az alkalmazott módszerekkel. A megszerzett tapasztalatokat el tudják helyezni a személyiségfejlesztés rendszerében, a megismert új elemekkel szélesítsék pedagógiai tudásukat.

3.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A pedagógiai gyakorlat tantárgy kapcsolódik a magyar nyelv és irodalom (irodalom, művészetek, – kommunikáció) a társadalomismeret, (történelem) természetismeret (biológia) műveltségterületek közismereti tartalmaihoz, továbbá a nevelés elméleti, a didaktikai és a fejlődés-lélektani szakmai tartalmakhoz.

3.3. Témakörök

3.3.1. A gyermek megismerésének lehetőségei

A gyermek megismerésének módjai, a megfigyelés, a módszer alkalmazásának pszichológiai, pedagógiai és etikai feltételei.

Szociometria, a módszer alkalmazásának pszichológiai, pedagógiai és etikai feltételei.

A gyermek rajz-ábrázolás tevékenységének fejlődése, rajzok alapján a gyermek fejlettségének mutatói.

A játék, munka, tanulás pedagógiai/pszichológiai alapjainak megfigyelése.

3.3.2. A gyermek tevékenységének megfigyelése, irányítása, problémahelyzetek elemzése

A gyermek fejlettségének mutatói, életkorának megfelelő fejlettség

A társas kapcsolatok alakulása, jellemzői

A nevelő és a gyermek/tanuló kapcsolata

A gyermek játéktevékenységének alakulása, játéktevékenység irányítása

A viselkedést kiváltó/fenntartó okok, a jelenségek mögött álló tények, érzelmek

A gyermek kapcsolatainak rendszere, konfliktusmegoldások elemzése, véleményezése

A konfliktus közvetlen és közvetett okai, a konfliktusok gyökerei, az érdek, a szükséglet, az érzelem

A különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló: sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló, kiemelten tehetséges gyermek, tanuló

Pedagógusok összehangolt munkájának jelentősége

Az intézmény és a család kapcsolattartásának formái és jelentősége

3.3.3. Gondozási tevékenység megfigyelése, irányítása

Gondozási tevékenység elemzése pedagógiai/pszichológiai szempontok alapján

A gondozás szerepe a nevelési folyamatban

Az egészséges életmódra nevelés területei: a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése

A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése

A gyermeki testi képességek fejlődésének segítése

A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése; az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása

A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet feltételei

A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása

3.3.4. Gyermeki tevékenységekhez kapcsolódó készségek fejlesztése (ajánlás)

A gyermekirodalom, az ének zene jelentősége a gyermek személyiségének fejlődésében: mondóka, gyermekvers, mese, meseregény, ifjúsági regény

A mesemondás, bábozás, dramatizálás

A manuális tevékenységek szerepe a gyermek személyiségfejlődésében: vizuális technikák megismerése

Dekoráció, ajándék- és játékkészítés lehetőségei

Szemléltető eszközök készítésének lehetőségei, technikái.

Oktatástechnikai eszközök használata

3.3.5. Családi krízisek megjelenése a köznevelési intézményekben

A hátrányos helyzetű gyermek, tanuló az óvodában, iskolában

Veszélyeztetett gyermek, tanuló az óvodában, iskolában

Konfliktuskezelés stratégiák

Az interperszonális kapcsolatok (szülő – gyermek – pedagógus) működésmechanizmusa, a konfliktuskezelés hatékony módszerei

Együttműködés a családdal, szakemberekkel (gyermekvédelmi felelős, szociális munkás, pszichológus, fejlesztő pedagógus...), családlátogatás

A viselkedést kiváltó/fenntartó okok, a jelenségek mögött álló tények, érzelmek.

A gyermek kapcsolatainak rendszere, konfliktusmegoldások elemzése, véleményezése.

A konfliktus közvetlen és közvetett okai, a konfliktusok gyökerei, az érdek, a szükséglet, az érzelem.

A köznevelési intézmények prevenciós munkája

3.3.6. Intézményen belüli és kívüli programok

Az intézmény napirendje, a csoport/osztály tevékenységi területei, csoportfoglalkozások, tanórák rendje, szervezési feladatok, előkészület, lebonyolítás, ellenőrzés, értékelés

Részvétel tanórán kívüli programok tervezésében, irányításában, szervezési feladataiban

Ünnepélyek, rendezvények szerepe az egyén és a közösség szempontjából

Az intézményen kívüli programok lehetőségei, tervezése, szervezése, irányítása

A hagyományőrzés lehetőségei a köznevelés és a közművelődés intézményeiben

3.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

A szakmai gyakorlat helyszíne: iskolai tanterem; a köznevelés intézményei, kiemelten óvoda vagy általános iskola. A szorgalmi időszakban lebonyolításra kerülő szakmai gyakorlat: részben iskolai keretben, részben külső intézményben: lehetőség szerint heti, kétheti vagy havi tömbösítéssel történik, a gyakorlati hellyel egyeztetett időpontban. A gyakorlat helyszínét az iskola maga választhatja meg. A szakmai gyakorlat lebonyolítása az iskola által elkészített beosztás alapján csoportosan és egyénileg történhet. A tanulók a szaktanár, az oktató elméleti előkészítése után a kijelölt intézményben hospitálnak, illetve a gyermekek tanulók körében gyakorlati tevékenységet folytatnak. A megadott szempontok alapján feljegyzéseket készítenek, melynek tartalmaznia kell az adott intézmény struktúrájáról, ellátási formáiról, a foglalkozások/tanórák megfigyeléséből, fejlesztési, módjairól, a szakértői munkáról szerzett elméleti és gyakorlati ismereteket is. A tanulók tapasztalataikat a foglalkozásokat vezető pedagógus bevonásával elemzik, a látottakat megbeszélik. A szakképzés utolsó évfolyamán a tanuló ismerkedjen meg az intézmény prevenciós munkájával, ismerkedjen meg az intézményben dolgozó segítő szakemberek (gyermekvédelmi felelős, szociális munkás, pszichológus, fejlesztő pedagógus...) munkájával; lehetőség szerint vegyen részt a családdal való kapcsolattartás eseményein.

**Családpedagógiai alapismeretek
megnevezésű**

programkövetelmény modul

tantárgyai, témakörei

Családpedagógiai alapismeretek megnevezésű programkövetelmény modulhoz tartozó tantárgyak és témakörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák:

	Pedagógiai szociológia	Mentálhigiéné
FELADATOK		
Tiszteletben tartja a gyermekek, tanulók valamint családtagjaik értékeit, autonómiáját	x	x
Munkáját előítélet-mentesen, és a titoktartás szabályai szerint végzi	x	x
Betartja szakmai kompetenciahatárait	x	x
Együttműködik társ-szakemberekkel	x	x
Felismeri az egyéni, családi és krízishelyzeteket	x	x
Felismeri a család elemei életfeltételeinek hiányát	x	x
A pedagógussal együttműködve előkészíti a családlátogatást		x
Felveszi a kapcsolatot a családdal: telefonál, üzenő füzetbe ír, személyesen konzultál		x
Ismeri a család megfigyelésének szempontjait		x
Vezeti a családlátogatás jegyzőkönyvét		x
Megéri, újrafogalmazza a problémát		x
A felismert problémát megoldandó feladatként értelmezi	x	x
Támogatja a problémamegoldást	x	x
Keresi a kialakult probléma háttereit	x	x
Értelmezi, kezeli a családon belüli, valamint a család és az intézmény között kialakult konfliktusokat, alkalmazza a konfliktuskezelés különböző módszereit.	x	x
Kompromisszumot keres	x	x
Együttműködik pedagógusokkal, szaktanárokkal, szociális szakemberekkel, a családokkal történő együttműködés elősegítése érdekében	x	x
Felismeri a családi diszfunkciókat		x
Részt vesz a családról szóló információgyűjtésben		x
Elősegíti az intézmény és a család kommunikációját		x
Észleli a gyermek, tanuló pszichés állapotának változásait, problémafeltárást végez		x
SZAKMAI ISMERETEK		
A család fogalma	x	
Családtípusok	x	
A család, mint közösség	x	
A család, mint interakció	x	
A család rendszerelméletű modellje	x	
A család fejlődése, életciklusai	x	
A család funkciói	x	
A család funkciózavaraiból adódó jelenségek, családi konfliktusok	x	

A családok megismerésének módja: a családlátogatás	x	
A konfliktus fogalma, típusai	x	
Konfliktuskezelési stratégiák	x	
Devianciák megjelenése a családban	x	
Hátrányos helyzet fogalma	x	
Veszélyeztetettség fogalma	x	
Iskolakerülés és családi reakciók, lemaradás, kimaradás	x	
Gyermekszegénység megjelenése	x	
Fiatalkorú bűnöző a családban	x	
A krízis fogalma, krízishelyzetek a családban		x
A család, mint támogató rendszer, és mint problémaforrás		x
A mentálhigiéné, a családi mentálhigiéné fogalma, területei		x
A család és a gondozó-nevelő, valamint a nevelő-oktató feladatot ellátó intézmények integrációjának problémái		x

4. Pedagógiai szociológia tantárgy

124 óra

4.1. A tantárgy tanításának célja

A tantárgy tanításának célja, hogy a tanulók ismereteket szerezzenek és elemzéseket végezzenek a gyermeket, tanulót körülvevő társadalmi közösségekről (elsősorban a családról).

4.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A pedagógiai szociológia tantárgy kapcsolódik a kommunikáció, magyar nyelv és irodalom (irodalom, művészetek, – kommunikáció) a társadalomismeret, (történelem) természetismeret (biológia) műveltségterületek közismereti tartalmaihoz.

4.3. Témakörök

4.3.1. Családtani alapismeretek

Család és társadalom

A család fogalma

A fejlődési családmodell

A család szerkezete

A család biológiai, szocializációs és gazdasági funkciói

A család fejlődési életciklusai

A család rendszerelméletű modellje

A család, mint támogató rendszer, és mint problémaforrás

4.3.2. Krízishelyzetek a családban

Családi szerepek és szerepkonfliktusok

Családi konfliktusok típusai

Családi konfliktusok feloldása

A család elégtelen működése

Az elhanyagolás fogalmi, területi, mutatói –teendők az intézmény részéről

A veszélyeztetettség fogalma, területei, jellemzői- teendők az intézmény részéről

A krízis fogalma

A családon belüli krízishelyzetek formái

Az iskolakerülés és a családi reakciók

Fiatalkorú bűnöző a családban

A büntethetőség jogi kérdései
A büntetés pszichés hatásai a fiatalkorú egyénre
Devianciák megjelenése a családban
A gyermekszegénység kérdései

5. Mentálhigiénét tantárgy

93 óra

5.1. A tantárgy tanításának célja

A mentálhigiéniai alapismeretek tanításának célja a mentálhigiénés szemléletmód megalapozása, a lelki egészségvédelem alapfogalmainak megismertetése, a családokkal való segítő munkához kapcsolódó ismeretek elsajátítása, elmélyítése.

5.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A mentálhigiéniai alapismeretek tantárgy kapcsolódik a természetismeret (biológia) műveltségterületek közismereti tartalmaihoz, továbbá a pszichológia és a pedagógiai tantárgyak szakmai tartalmához.

5.3. Témakörök

5.3.1. Mentálhigiénés alapismeretek

A mentálhigiéné fogalma
Az emberi szükségletek rendszere
Az emberi szükségletek sérülése
A mentális egészség fogalma
A mentális egészség tényezői
A mentálhigiéné területei
A lelki egészségvédelem feladatkörei
A mentálhigiéné modelljei
A mentálhigiéné szerepe az óvodai, iskolai prevenciós munkában
A mentálhigiénés szemléletű nevelők
A mentálhigiénés beavatkozások lehetőségei az óvodai, iskolai nevelőmunkában.

5.3.2. Családi mentálhigiéné

A család, mint a mentálhigiéné tárgya
A család lelki egészségének tényezői
A család elégtelen, hibás működése
A túlkötés problémái
Az elhanyagolás
A hátrányos helyzetű gyermek, tanuló az óvodában, iskolában
Veszélyeztetett gyermek, tanuló az óvodában, iskolában
A konfliktus fogalma, típusai
Konfliktuskezelés stratégiák
Krónikus konfliktusok, veszélyeztetett családok
A krízis fogalma
Krízishelyzetek a családban
Az interperszonális kapcsolatok (szülő – gyermek – pedagógus) működésmechanizmusa, a konfliktuskezelés hatékony módszerei
Együttműködés a családdal, szakemberekkel
A mentálhigiéné illetékességi határai
A segítőszerep.

**Szabadidőpedagógia
megnevezésű**

programkövetelmény modul

tantárgyai, témakörei

Szabadidőpedagógia megnevezésű programkövetelmény modulhoz tartozó tantárgyak és témakörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák:

	Szabadidő szervezés
FELADATOK	
Ismeri a szabadidő megszervezésének pedagógiai, pszichológiai alapjait	x
Képes pedagógiailag hasznos szabadidős tevékenység megtervezésére, lebonyolítására	x
Élmény dús szabadidős programokat szervez	x
A pedagógus irányítása mellett részt vesz az intézményen belüli és kívüli programok tervezésében, szervezésében, lebonyolításában	x
Segédkezik az intézményen kívüli szabadidős tevékenységek helyszínének előkészítésében, kiválasztásában	x
Ellenőrzi a helyszín biztonsági és higiéniai feltételeit	x
A pedagógus instrukciói alapján részt vesz a játéktevékenységek feltételeinek megteremtésében	x
Elősegíti a gyermek, tanuló önművelésének kialakulását	x
Szakmai ismeretei által képessé válik a csoport, osztály közösségének alakítására, formálására	x
A pedagógus irányítása mellett segédkezik a programok forgatókönyvének elkészítésében	x
A pedagógussal együttműködve előkészíti a családlátogatást	x
Ismeri a család megfigyelésének szempontjait	x
Vezeti a családlátogatás jegyzőkönyvét	x
Előkészíti a szülői értekezletet: értesíti a szülőt, termet rendez	x
Előkészíti a fogadó órát: értesíti a szülőt, termet rendez	x
Előkészíti a nyílt napot: értesíti a szülőt, felkészíti a gyermeket, tanulót, termet rendez	x
Munkadélutánokat szervez	x
Bevonja a családot a programokba, ünnepélyekbe	x
Tiszteli a hagyományokat	x
Együttműködik más szakemberekkel	x
SZAKMAI ISMERETEK	
Szabadidő fogalma, funkciói, csoportosítása	x
A szabadidős tevékenységek tartalmi lehetőségei, tevékenységei és szinterei	x
A szabadidő szervezés célja, feladata, pedagógiai kérdései	x
A szabadidő szervezést befolyásoló tényezők	x
A szabadidő szervezés elvei	x
A szabadidő, mint személyiségfejlesztő tevékenység	x
A szabadidő szemléletformáló hatása	x

Kötött és kötetlen szabadidő az óvodában és az általános iskolában	x
Intézményen belüli és kívüli szabadidős tevékenységek	x
Irodalmi szabadidős tevékenységek szervezése, előkészítése, lebonyolítása	x
Manuális, kézműves tevékenységek szervezése, előkészítése, lebonyolítása	x
Zenei szabadidős tevékenységek szervezése, előkészítése, lebonyolítása	x
Mozgás és sporttevékenységek szervezése, előkészítése, lebonyolítása	x
Játéktevékenység az óvodában	x
Játéktevékenység az általános iskolában	x
Ünnepélyek, megemlékezések az óvodában, általános iskolában	x
Ünnepekhez kapcsolódó népszokások, hagyományok, néprajzi értékeink	x
Közművelődési intézmények helye a szabadidős tevékenységben, kapcsolatuk a köznevelési intézményekkel	x
Kulturális programok az óvodában, általános iskolában	x
Óvodai, iskolai kirándulás, erdei iskola, tábor előkészítése, szervezése, lebonyolítása	x
Szülői értekezletek jelentősége, szervezése	x
Fogadó órák jelentősége, szervezése	x
Nyílt napok jelentősége, szervezése	x
Munkadélutánok jelentősége, szervezése	x
Tapasztalatok értékelése, következtetések jövőbeni felhasználása	x

6.1. A tantárgy tanításának célja

A szabadidő szervezés tantárgy tanításának célja, olyan ismeretek közvetítése, készségek és képességek fejlesztése, amelynek eredményeként a tanuló képes játék- és szabadidős tevékenységeket kezdeményezni, megszervezni és vezetni.

6.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A szabadidő szervezés tantárgy közvetlenül kapcsolódik a neveléelmélethez (a nevelés). Kapcsolódik a pszichológia (fejlődéslélektan), a magyar nyelv és irodalom (irodalom, művészetek, kommunikáció), természetismeret (biológia) műveltségterületek közismereti tartalmaihoz.

6.3. Témakörök**6.3.1. Játékpedagógia**

A játékok általános jellemzői

A játéktevékenység fejlődése a különböző életkori szakaszokban

A játék célja, szerepe az óvodások és az iskolások életében

A biztonságos játék – a játék biztonsága

A játék „öngyógyító” szerepe

Az életkori sajátosságoknak megfelelő szerepjátékok

Mesék, versek feldolgozása szerepjátékkal

A játékvezető feladatai, a vele szemben támasztott elvárások

Játék – oktatás – szabadidő összefüggései

Konstruktív játékok

Korunk játéka: fantasy-játékok, virtuális játékok – veszélyei, előnyei

6.3.2. Szabadidő és programszervezés

Szabadidő fogalma, funkciói, csoportosítása

A szabadidős tevékenységek tartalmi lehetőségei, tevékenységei és szinterei

A szabadidő szervezés célja, feladata, pedagógiai kérdései

A szabadidő szervezést befolyásoló tényezők

A szabadidő szervezés elvei

A szabadidő, mint személyiségfejlesztő tevékenység

A szabadidő szemléletformáló hatása

Kötött és kötetlen szabadidő az óvodában és az általános iskolában

Intézményen belüli és kívüli szabadidős tevékenységek

Irodalmi szabadidős tevékenységek szervezése, előkészítése, lebonyolítása

Manuális, kézműves tevékenységek szervezése, előkészítése, lebonyolítása

Zenei szabadidős tevékenységek szervezése, előkészítése, lebonyolítása

Mozgás és sporttevékenységek szervezése, előkészítése, lebonyolítása

A rendezvény fogalma, fajtái a nevelési intézményekben

A rendezvényszervezés főbb lépései

Ünnepélyek, megemlékezések az óvodában, általános iskolában

Ünnepekhez kapcsolódó népszokások, hagyományok, néprajzi értékeink

Köznevelődési intézmények helye a szabadidős tevékenységben, kapcsolatuk a köznevelési intézményekkel

Kulturális programok az óvodában, általános iskolában

Óvodai, iskolai kirándulás, erdei iskola, tábor előkészítése, szervezése, lebonyolítása

Szülői értekezletek, fogadó órák, nyílt napok jelentősége, szervezése

Munkadélutánok jelentősége, szervezése

**Gondozás és egészségnevelés
megnevezésű**

programkövetelmény modul

tantárgyai, témakörei

A Gondozás és egészségnevelés megnevezésű programkövetelmény modulhoz tartozó tantárgyak és témakörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák:

	Gondozás és egészségnevelés
FELADATOK	
Ismeri az egészségnevelés, egészségvédelem fogalmát, és céljaik megvalósítása érdekében megfelelő gondozási-nevelési módszereket alkalmaz	x
Gondozói tevékenységét támogató kommunikációval kíséri	x
A szokásrendszer kialakításban következetesen jár el, építi, alakítja a gyermekek, tanulók utánpótlást követő magatartását	x
Tevékenyen részt vesz a gyermek higiénés szokásainak kialakításában	x
Segíti a gyermeket a mosdóhasználat során	x
Tanítja a gyermeknek a helyes mosdóhasználatot	x
Segíti a gyermeket a fogmosás szokásrendszerének kialakulásában	x
Felügyeli a gyermek által használt higiéniai eszközök állapotát: törülközők, fogpohár, fogkefe	x
Segít az öltözködésben	x
Tanítja az öltözködés szabályait	x
Segít a toalett-használat során	x
Megteremti a napközbeni pihenés feltételeit	x
Az ételekkel érintkezve betartja a higiénés előírásokat	x
Felügyeli az étkeztetést	x
Részt vesz a kulturált étkezési szokások kialakításában	x
Figyelembe veszi az egyéni sajátosságokat a táplálkozás során	x
Lázat mér, lázat csillapít	x
sajátos igényének megfelelően gondozza a sajátos nevelési igényű gyermekeket	x
SZAKMAI ISMERETEK	
Az egészség fogalma	x
Az egészségvédelem fogalma, célja, feladatai	x
Az egészségvédelem és a nevelés kapcsolata	x
Az egészségnevelés fogalma, célja	x
Az egészségnevelés feladata, területei	x
A higiénés szokások kialakításának területei	x
A személyi gondozás fogalma	x
A személyi gondozás területei	x
A gondozás szerepe a nevelési folyamatban	x
A táplálkozás egészségtana	x
Higiénés szokások kialakítása az étkezések előtt, közben és az étkezést követően	x
Egyéni sajátosságok figyelembevétele táplálkozás során	x

Pszichés hatások jelentősége az étkezésben	x
A kulturált étkezési szokások kialakítása	x
A nyugodt pihenés ideális körülményei	x
A nyugodt pihenés, alvás környezeti és pszichés feltételei	x
A helyes életritmus és érzelmi biztonság	x
A lázas gyermek az óvodában	x
Integráltan nevelt, sajátos nevelési igényű gyermekek gondozása	x
A gondozási folyamatban elvárt magatartás, kommunikáció	x

7. Gondozás és egészségnevelés tantárgy

93 óra

7.1. A tantárgy tanításának célja

A Gondozás és egészségnevelés tantárgy oktatásának célja, olyan tanulók képzése, akik ismerik az óvodában és az iskolában előforduló alapvető egészségügyi, személyi higiéniai, feladatokat és az egészségmagatartás kialakításában a gyermek, tanuló aktuális képességeire építve a differenciált fejlesztés jelentőségét.

7.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A Gondozási és egészségnevelés tantárgy közvetlenül kapcsolódik a pszichológia, a magyar nyelv és irodalom (irodalom, művészetek, kommunikáció) a társadalomismeret, (történelem) természetismeret (biológia) műveltségterületek közismereti tartalmaihoz.

7.3. Témakörök

7.3.1. *Egészségvédelem*

Az egészség fogalma

Az egészségvédelem fogalma, célja, feladata

Az egészségvédelem és a nevelés kapcsolata

Az egészségnevelés fogalma, célja

Az egészségnevelés feladata, területei a különböző életszakaszokban

A gyermek, a tanuló testi szükségletei

A táplálkozás egészségtana, a pszichés hatások jelentősége az étkezésben

A helyes életritmus

A pihenés és a mozgás szerepe

Az aktív és passzív pihenés jelentősége

7.3.2. *Személyi gondozás*

A személyi gondozás fogalma, területei

A gondozás szerepe a nevelési folyamatban

A higiénés szokások kialakításának területei

Higiénés szokások kialakítása az étkezések előtt, közben és az étkezést követően

A kulturált étkezési szokások kialakítása

Az integráltan nevelt sajátos nevelési igényű gyermek személyi gondozásának kérdései

A gondozási folyamatban elvárt magatartás, kommunikáció

7.3.3. *A beteg gyermek gondozása*

A beteg gyermek ellátása, elhelyezése

A nevelő feladata a beteg gyermek ellátása során

Kapcsolatfelvétel szülővel, orvossal, szükség szerint mentőszolgálattal

A tartós beteg gyermek ellátása intézményi körülmények között

A baleset szenvedett gyermek ellátása, elsősegélynyújtás

**Kommunikáció és viselkedéskultúra
megnevezésű**

programkövetelmény modul

tantárgyai, témakörei

A Kommunikáció és viselkedéskultúra megnevezésű programkövetelmény modulhoz tartozó tantárgyak és témakörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák:

	Kommunikáció
FELADATOK	
Alkalmazza a verbális és nonverbális és kommunikáció módjait	x
Használja a kommunikációs technikákat	x
Alkalmazza a kommunikáció hatékonyságát fokozó tényezőket	x
Képes meggyőző kommunikációjával hatni a hallgatóságára	x
Munkájában megteremti az eredményes közlési folyamat feltételeit	x
Kommunikációjában szem előtt tartja a 4É-t. (érthető, értelmes, érdekes, értékes)	x
Alkalmazza az eredményes kapcsolatépítés, kapcsolattartás szabályait, elvárásait	x
Alkalmazza a helyzetnek megfelelő megszólítási és köszönési formákat	x
Betartja a metakommunikáció távolsági zónáit, szabályozza térközét	x
Betartja a telefonálás illemtanát	x
Kommunikációja során igyekszik a bizalmi légkör kialakítására	x
Kulturáltan öltözködik, kiemelten figyel testi higiéniájára	x
SZAKMAI ISMERETEK	
A kommunikáció fogalma, jelentősége	x
A verbális és nonverbális kommunikáció	x
A külső megjelenés, mint metakommunikáció	x
A tér, a térköz	x
Kommunikációs technikák, gesztusok jelentőség	x
A közvetlen emberi kommunikáció csatornái	x
A kommunikáció hatékonyságát fokozó tényezők	x
A meggyőző kommunikáció	x
Az eredményes közlésfolyamata feltételei	x
4É a kommunikációban (érthető, értelmes, érdekes, értékes)	x
Kapcsolatteremtés szabályai	x
Kapcsolatépítés, kapcsolattartás szabályai, elvárásai	x
Bemutatkozás illemtana – az első benyomás jelentősége	x
Köszönési formák	x
Megszólítás	x
Távolsági zónák, térközök	x
Telefonálás illemtana	x

Írásbeli, szóbeli közlések illemtana	x
Bizalmi légkör kialakítása	x
Divat, öltözködés, smink, testi higiéné	x

8. Kommunikáció tantárgy

31 óra

Kommunikáció gyakorlat

67 óra

8.1. A tantárgy tanításának célja

A tantárgy tanításának célja, a verbális és nonverbális kommunikációs technikák olyan szintű elsajátíttatása, melynek birtokában a tanuló képes lesz gondolatának, véleményének a közösségi normák szerinti megfogalmazására, álláspontjának megvédésére, indoklásra és érvelésre.

8.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A tantárgy kapcsolódik a magyar nyelv és irodalom, történelem, a társadalmi és állampolgári ismeretek, etika műveltségterületek közismereti tartalmaihoz.

8.3. Témakörök

8.3.1. *A kommunikáció folyamata*

- A kommunikáció fogalma, jelentősége
- A közvetlen emberi kommunikáció csatornái
- A verbális kommunikáció
- A nonverbális kommunikáció
- A külső megjelenés, mint metakommunikáció
- A tér, a térköz
- Kommunikációs technikák, gesztusok jelentősége
- A kommunikáció hatékonyságát fokozó tényezők

8.3.2. *A kommunikáció zavarai*

- A hatékony kommunikációt gátló tényezők
- Kommunikációs gátak
- A konfliktus fogalma, a konfliktusok fajtái.
- A konfliktuskezelési stratégiák.
- Az érzelmek viselkedésre gyakorolt hatása

8.3.3. *Kommunikáció a pedagógiai folyamatban*

- Kapcsolatteremtés szabályai
- Kapcsolatépítés, kapcsolattartás szabályai, elvárásai
- Bemutatkozás illemtana – az első benyomás jelentősége
- Köszönési formák, megszólítás, telefonálás illemtana
- Írásbeli, szóbeli közlések illemtana
- A meggyőző kommunikáció
- Az eredményes közlésfolyamata feltételei
- 4É a kommunikációban (érthető, értelmes, érdekes, értékes)
- Kommunikációs technikák, gesztusok jelentősége
- A kommunikáció hatékonyságát fokozó tényezők
- A hatékony kommunikációt gátló tényezők
- Kommunikációs gátak
- Írásbeli és szóbeli közlés műfajai, alkalmazásának szabályai

8.3.4. Kommunikáció a családokkal

A szülővel történő kapcsolatfelvétel formái, szabályai

A kapcsolattartás jelentősége

A családlátogatás, előkészítése

A családlátogatás szerepe, gyakorisága, a felkészülés és a lebonyolítás lépései

A családlátogatás megfigyelési szempontjai, jegyzőkönyve

A szülői értekezletek, szerepe, gyakorisága, a felkészülés, és lebonyolítás lépései

A fogadó óra szerepe, gyakorisága, a felkészülés, és lebonyolítás lépései

A nyílt napok szerepe, gyakorisága, a felkészülés, és lebonyolítás lépései

Munkadélutánok szerepe, gyakorisága, a felkészülés, és lebonyolítás lépései

Pedagógusok összehangolt munkájának jelentősége

Kommunikációs technikák, gesztusok jelentősége

A kommunikáció hatékonyságát fokozó tényezők

A hatékony kommunikációt gátló tényezők

Kommunikációs gátak

Írásbeli és szóbeli közlés műfajai, alkalmazásának szabályai

A családdal való kapcsolattartás formái (szülői értekezlet, fogadó óra, családlátogatás, nyílt napok)